

อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์มอญ
จังหวัดสุพรรณบุรี
Cultural Identities to Promote Mon Ethnographic Tourism Activities
in Suphanburi Province

อุทุมพร เรืองฤทธิ์¹ ผกามาศ ชัยรัตน์²
Uthumporn Rueangrit, Pakamas Chairatana

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์จังหวัดสุพรรณบุรี 2) เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาติพันธุ์มอญบ้านทุ่งเซ็น 3) เพื่อออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชาติพันธุ์มอญ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบผสม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 400 คน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม วิเคราะห์ผลโดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ สำหรับงานวิจัยเชิงคุณภาพเครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชุมชน ผู้นำทางวัฒนธรรม และศึกษาข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ วิเคราะห์เนื้อหาและสรุปผลเชิงพรรณนา ผลจากการศึกษาพบว่า ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการเดินทางท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์จังหวัดสุพรรณบุรีในภาพรวม มีความสำคัญ ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.44 , S.D. = 0.57) โดยมีความต้องการในการเดินทางท่องเที่ยวทางด้านแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.71 , S.D. = 0.63) ด้านการเข้าถึงอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.57 , S.D. = 0.50) ด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.54 , S.D. = 0.64) ตามลำดับ ผลจากการศึกษาอัตลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมที่ส่งเสริมกิจกรรมทางการท่องเที่ยวพบว่า อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว ได้แก่ การแต่งกาย ประเพณีความเชื่อ อาหาร การละเล่น โดยผู้วิจัยสามารถออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวได้ดังนี้ 1) ส่งผ่านวัฒนธรรมเหนือกาลเวลา การตามรอยเส้นทางวัฒนธรรมจากหงสาสู่

Received: 2021-03-22 Revised: 2021-05-05 Accepted: 2021-05-05

¹ ปรัชญาดุชนันท์บัณฑิต สาขาการจัดการการท่องเที่ยว วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา
College of Management University of Phayao, uthumporn.r@rmutsb.ac.th
uthumporn.r@rmutsb.ac.th

² สาขาการจัดการการท่องเที่ยว วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา College of Management
University of Phayao, e-mail: uthumporn.r@rmutsb.ac.th

ทุ่งเข็น และวัฒนธรรมการแต่งกาย 2) สืบสานวัฒนธรรมและภูมิปัญญามอญ ได้แก่ กิจกรรมอาหารพื้นบ้านกับการป้องกันโรค การปักผ้าสไบมอญ การละเล่นพื้นบ้านแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชุมชนมอญบ้านทุ่งเข็น

คำสำคัญ (Keywords): กิจกรรมการท่องเที่ยว; ชาติพันธุ์; มอญ; อัตลักษณ์

Abstract

The objectives of this article are 1) to study the needs of tourists towards ethnographic tourism in Suphanburi province; 2) to study the cultural identity of the Mon Ban Thung Khen ethnic group and 3) to design cultural tourism activities of the Mon ethnic group. The researcher used a mixed research method and the sample groups used in this research were 400 Thai tourists visiting Suphanburi province with the use of coincidentally selective sampling method. The instrument was a questionnaire to analyze the results by determining the percentage frequency. For the qualitative research, the used tool were the interview and focus group conversation with the selection of specific sample group of 5 people, namely community leaders, community scholars, cultural leaders together with the study on information from various documents to analyze content and draw conclusions of descriptive results. The results of the study showed that the needs of tourists towards ethnic tourism in Suphanburi province in a whole picture were of moderate importance (mean = 3.44, SD = 0.57) with high demand for tourism in tourism areas (mean = 3.71, SD = 0.63), accessibility was high level (mean = 3.57, SD = 0.50) and tourism activities were at a high level (mean = 3.54, SD = 0.64), respectively. The results of the study of cultural identity promoting tourism activities found that cultural identities to promote tourism include clothing, traditions, beliefs, food, and play. The researcher can design tourism activities as follows: 1) Transmitting the culture transcend time, Following the cultural trail from Hongsa to Thung Khen and dressing culture and 2) Inheriting of Mon culture and wisdom such as activities of local food and disease prevention, Mon breast cloth embroidery, folk games, cultural attractions of Mon Ban Thung Khen community.

Keywords: Ethnicity; Identity; Mon; Tourism activities

บทนำ (Introduction)

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีความพร้อมทางด้านทรัพยากรทางการท่องเที่ยวทั้งทางด้านแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมทางการท่องเที่ยว และยังรวมไปถึงประเพณี วัฒนธรรมที่มีความหลากหลายและแตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่น ด้วยต้นทุนทางด้านทรัพยากรของประเทศไทยที่มีความพร้อมในทุก ๆ ด้านจึงทำให้ประเทศไทยสามารถนำเข้าเม็ดเงินต่างประเทศเข้ามาหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจของประเทศได้เป็นจำนวนมาก จากสถิติก่อนเกิดการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ (COVID-19) นั้น พบว่าประเทศไทยมีรายได้เข้าประเทศในปี 2019 ระหว่างเดือนมกราคม - เดือนมิถุนายน เป็นจำนวน 952,572 ล้านบาท (กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา , ออนไลน์ : 2564) แต่เมื่อเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคที่มีการกระจายตัวไปอย่างรวดเร็วทั่วโลกนั้น จึงทำให้เกิดผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจส่งผลให้ธุรกิจต่าง ๆ ในภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวการต่างพากันชะลอตัว สถานประกอบการลดการจ้างงานของพนักงาน บางแห่งขอลดค่าจ้างของพนักงาน เพื่อเป็นการลดค่าใช้จ่ายของสถานประกอบการให้สามารถผ่านพ้นช่วงวิกฤตนี้ไปได้ ดังนั้นรัฐบาลจึงได้เข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อเป็นการกระตุ้นการหมุนเวียนของเศรษฐกิจภายในประเทศ เช่น มีการจัดโครงการเที่ยวด้วยกัน โครงการเที่ยวปันสุข เป็นต้น แต่ก่อนหน้านั้นการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย รวมไปถึงรัฐบาลก็ได้มีการส่งเสริมทางด้านการท่องเที่ยวมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อหวังให้ภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นตัวผลักดัน ในการขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศชาติเพื่อให้เกิดความมั่นคง ประชาชนมีความสุข ดังนั้นการสร้างความสุขให้กับประชาชนนั้น คือ การทำให้ประชาชนรู้สึกมีความมั่นคง ปลอดภัย มีรายได้หลักและรายได้เสริมที่เลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ จากแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ได้มีการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลายมิติ บนพื้นฐานแนวคิดใน 3 ด้าน คือ การต่อยอดอดีต จากรากเหง้าทางด้านเศรษฐกิจ อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต เพื่อให้เข้ากับบริบทของเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ตลอดจนปรับปรุงปัจจุบันเพื่อปูทางสู่อนาคตโดยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศให้เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการอนาคต รวมไปถึงแนวคิดสร้างคนรุ่นใหม่ในอนาคต โดยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ มีการปรับรูปแบบของธุรกิจให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด รวมไปถึงขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุนในเวทีโลก ควบคู่กับการยกระดับรายได้และการกินดีอยู่ดี เพื่อลดความเหลื่อมล้ำของคนในประเทศไทย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564) นอกจากนี้ในแผนแม่บทยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ 05 ด้านการท่องเที่ยว ยังมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม โดยมีการส่งเสริมให้มีการค้นหาทุนทางวัฒนธรรม วิถีชุมชนและเอกลักษณ์ของสถานที่นั้น ซึ่งจะเป็นการส่งผลบวก ในการสนับสนุนทางด้านการท่องเที่ยวชุมชน ให้มีการค้นหาต้นทุน ภูมิปัญญา ของชุมชน เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจระดับฐานรากให้

สามารถอยู่ได้ด้วยตนเองด้วยทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน (แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น 05, 2564) ด้วยเหตุนี้การค้นหาลักษณะทางด้านวัฒนธรรมจะเป็นการสร้างให้ชุมชนรู้จักตนเอง และนำทรัพยากรทางด้านภูมิปัญญาและวัฒนธรรมที่มีอยู่แล้วมาพัฒนาให้เป็นมูลค่า ในหลาย ๆ จังหวัดของประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวที่ทรงคุณค่า สวยงาม และเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวที่ไปเยือน แต่ก็ยังมีอีกไม่น้อยที่ยังต้องค้นหาจุดหมายปลายทางที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งจังหวัดเมืองรอง

จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นหนึ่งใน 55 จังหวัดเมืองรองที่มีความพร้อมทางด้านศักยภาพทางการท่องเที่ยว และยังไม่ไกลจากเมืองหลวงของประเทศ ที่สำคัญสุพรรณบุรียังมีความหลากหลายทั้งทางด้านทรัพยากรทางธรรมชาติ ด้านประวัติศาสตร์ หรือแม้แต่ทางด้านวัฒนธรรม โดยจะเห็นว่าสุพรรณบุรีเป็นถิ่นกำเนิดของนักปราชญ์และศิลปินต่าง ๆ มากมายหลายท่าน นอกจากคุณค่าทางด้านวัฒนธรรมแล้ว สุพรรณบุรียังมีพื้นที่ตั้งอยู่ในเขตที่ราบลุ่มแม่น้ำท่าจีน ทำให้เป็นแหล่งที่เหมาะสมในการตั้งถิ่นที่อยู่อาศัย จึงทำให้จังหวัดสุพรรณบุรีในอดีตเกิดชุมชนโบราณก่อนประวัติศาสตร์เป็นจำนวนมาก มีการอพยพเคลื่อนย้ายถิ่นที่อยู่อาศัยของกลุ่มคนหลายเชื้อชาติ หลายภาษา และหลายวัฒนธรรมจากถิ่นที่อยู่เดิม เพื่อมาตั้งรกราก และเป็นแหล่งทำมาหากินในพื้นที่ราบลุ่มนี้ ดังนั้นชุมชนโบราณที่เกิดขึ้นในจังหวัดสุพรรณบุรี โดยส่วนใหญ่แล้วจึงมักพบตามพื้นที่ ๆ อยู่ใกล้แหล่งน้ำ เพื่อความสะดวกในการดำรงชีวิตของผู้คนในสมัยก่อน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้จังหวัดสุพรรณบุรีมีความหลากหลายทางด้านเชื้อชาติ ภาษา วัฒนธรรมและวิถีชีวิต จนกลายเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม ก่อให้เกิดเป็นวัฒนธรรมใหม่ที่เกิดจากการผสมผสานกันของแต่ละเชื้อชาติ ชาติพันธุ์ในจังหวัดสุพรรณบุรีมีทั้งสิ้น 11 ชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพื้นถิ่น ลาวพวน ลาวครั่ง ลาวเวียง กะเหรี่ยง ละว้า ไทยดำ จีน เขมร ญวน และมอญ โดยแต่ละชาติพันธุ์มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน ซึ่งจากการศึกษาจะพบว่าทุกกลุ่มชาติพันธุ์นั้น เดินทางมายังสุพรรณบุรีเพื่อหาที่ทำมาหากินใหม่เกือบทั้งสิ้น จะพบว่าในทุกอำเภอของจังหวัดสุพรรณบุรี มีการกระจายตัวของกลุ่มชาติพันธุ์อยู่ทั่วไป

ความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรมย่อมส่งผลให้เกิดความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม ซึ่งส่งผลต่อการสร้างความแตกต่างและความน่าสนใจของกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ประกอบกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในปัจจุบัน มีความต้องการท่องเที่ยวที่แตกต่างไปจากเดิม นักท่องเที่ยวต้องการที่จะได้เรียนรู้และได้รับประสบการณ์ที่แปลกใหม่ เพื่อต้องการหลีกเลี่ยงจากความจำเจในชีวิตประจำวัน นักท่องเที่ยวในปัจจุบันจึงมีความพร้อมที่จะได้เรียนรู้ และลงมือทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง หรือได้เห็นสิ่งแปลกใหม่ทั้งทางด้านธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมที่แตกต่างไปจากเดิม ดังนั้น คำว่า ชาติพันธุ์ จึงเป็นคำที่เกิดใหม่ และยังไม่เป็นที่รู้จักของสังคมในวงกว้างเท่าที่ควร ดังนั้นการค้นหาลักษณะของกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่ต่างต่างนั้น จึงมีความสำคัญอย่างมากในการสืบต่อวัฒนธรรมที่ดั่งงามเหล่านั้นให้เป็นที่รู้จักของ

บุคคลทั่วไป และยังคงเป็นการสืบสานวัฒนธรรมให้คงอยู่ต่อไป รวมไปถึงเป็นการค้นหาทุนทางวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของพื้นที่นั้นให้สามารถอยู่ได้อย่างยั่งยืนด้วยคนในชุมชนเป็นผู้ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ และร่วมกันสร้างกิจกรรมทางการท่องเที่ยวให้มีความน่าสนใจเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจของชุมชน

มอญ เป็นกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มหนึ่งในจังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีการตั้งถิ่นฐานที่บ้านทุ่งเข็น อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งถือเป็นมอญเพียงกลุ่มเดียวในจังหวัดสุพรรณบุรี มอญกลุ่มนี้มีต้นกำเนิดมาจากประเทศเมียนมา ซึ่งบางส่วนได้มีการอพยพมาจากหมู่บ้านมอญในจังหวัดราชบุรี โดยเชื่อกันว่าในอดีต มอญรบศึกกับพม่าและเมื่อแพ้สงครามจึงทำให้ต้องหาที่ตั้งรกรากใหม่ จนมาเจอประเทศไทยซึ่งเป็นเมืองที่มีความอุดมสมบูรณ์ ทั้งด้านอาหาร ตลอดจนทรัพยากรทางธรรมชาติ โดยการส่งหนังสือติดต่อกับกษัตริย์ของไทยในสมัยนั้น ต่อมากษัตริย์ไทยได้โปรดเกล้ารับเข้ามาในราชอาณาจักร เพื่อหวังให้เป็นแรงงานและเพื่อไว้ป้องกันประเทศจากการบุกรุกของข้าศึก ทำให้มอญเริ่มเข้ามาตั้งรกรากในแถบจังหวัด เชียงใหม่ ลำพูน กาญจนบุรี และราชบุรี ซึ่งมอญ บ้านทุ่งเข็นนี้ได้มีการอพยพมาตั้งแต่ พ.ศ. 2450 จนถึงปัจจุบัน รวมระยะเวลา 114 ปี (วัดทุ่งเข็น, 2538) ถือได้ว่าเป็นชุมชนมอญโบราณอีกแห่งหนึ่งที่ยังคงวิถีชีวิต วัฒนธรรมของมอญไว้บนความเปลี่ยนแปลงไปของสภาพสังคมในปัจจุบัน

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมของชุมชนชาติพันธุ์มอญ บ้านทุ่งเข็น อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อสืบต่ออัตลักษณ์ที่ดั่งามของชุมชนให้คงอยู่ และสืบต่อไปด้วยการนำทุนทางด้านวัฒนธรรมมอญที่มีอยู่มาเป็นแนวทางในการส่งเสริมกิจกรรมทางการท่องเที่ยว เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างรายได้ให้กับชุมชนต่อไปในอนาคต และยังคงเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ให้คงอยู่สืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์จังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาติพันธุ์มอญบ้านทุ่งเข็น อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี
3. เพื่อออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชาติพันธุ์มอญบ้านทุ่งเข็น อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การศึกษานี้ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อหาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์มอญจังหวัดสุพรรณบุรี

2. กลุ่มเป้าหมาย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยคือ แบบสอบถาม กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน และใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non-Probability sampling) และสำหรับวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้เครื่องมือทางการวิจัยนี้เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทางด้านวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์มอญบ้านทุ่งเข็น จำนวน 5 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือทางการวิจัยคือแบบสอบถาม เกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์จังหวัดสุพรรณบุรี ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และได้ทำการทดสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามนี้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับเนื้อหา (IOC) ซึ่งผ่านเกณฑ์ในการยอมรับได้ และนำมาปรับปรุงข้อคำถามให้มีความชัดเจน ก่อนนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่นของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.95

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือทางการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม เกี่ยวกับความเป็นมา และวัฒนธรรมของชาติพันธุ์มอญบ้านทุ่งเข็น อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม โดยผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และเขียนเชิงพรรณนา สำหรับแบบสัมภาษณ์ ใช้การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการวิเคราะห์แบบสอบถาม

ผลการวิจัย(Research Results)

ผลการวิจัยเรื่อง อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์มอญ จังหวัดสุพรรณบุรี การศึกษานี้ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed

Methodology) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยขอเสนอผลของการวิจัย ดังนี้

ผลการวิจัยเชิงปริมาณพบว่า ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการเดินทางท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ จังหวัดสุพรรณบุรี อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.44 , S.D. = 0.57) โดยในรายด้านพบว่า 1. ด้านแหล่งท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย = 3.71 , S.D. = 0.63) 2. ด้านการเข้าถึง (ค่าเฉลี่ย = 3.57 , S.D. = 0.50) 3. ด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย = 3.54 , S.D. = 0.64) 4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (ค่าเฉลี่ย = 3.37 , S.D. = 0.58) 5. ด้านที่พัก (ค่าเฉลี่ย = 3.26 , S.D. = 0.51) และ 6. ด้านความปลอดภัยต่อบุคคลและทรัพย์สิน (ค่าเฉลี่ย = 3.19 , S.D. = 0.58) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการเดินทางท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ จังหวัดสุพรรณบุรี

ความต้องการของ นักท่องเที่ยว	Mean	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. ด้านแหล่งท่องเที่ยว	3.71	0.63	มาก	1
2. ด้านการเข้าถึง	3.57	0.50	มาก	2
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	3.37	0.58	ปานกลาง	4
4. ด้านที่พัก	3.26	0.51	ปานกลาง	5
5. ด้านกิจกรรมทางการ ท่องเที่ยว	3.54	0.64	มาก	3
6. ด้านความปลอดภัยต่อ บุคคลและทรัพย์สิน	3.19	0.58	ปานกลาง	6
รวม	3.44	0.57	ปานกลาง	

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพพบว่า อัตลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมของชุมชนชาติพันธุ์มอญบ้านทุ่งเข็น อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี สามารถสรุปผลการศึกษาดังนี้

1. ประวัติชุมชนมอญบ้านทุ่งเข็น เป็นชุมชนชาติพันธุ์มอญขนาดเล็กแห่งเดียวในจังหวัดสุพรรณบุรีที่มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน และเป็นชุมชนที่ยังคงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมของมอญมาอย่างยาวนาน โดยมีวัดทุ่งเข็นเป็นศูนย์กลางทางด้านวัฒนธรรมของชุมชน

มอญทุ่งเข็นมีการอพยพย้ายถิ่นที่อยู่อาศัยมาจากบ้านดอนกระเบื้อง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยมีการอพยพมาในช่วง พ.ศ.2450-2451 โดยการเดินทางมาครั้งแรกนั้น เดินทางมาเพียง 4 – 5 ครอบครัว เพื่อหาแหล่งทำมาหากินใหม่ด้วยวัวเทียมเกวียน โดยตั้งใจจะไปตั้งถิ่นฐานอยู่ที่บ้านดอนสำโรง ระหว่างทางได้เดินทางผ่านอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ผ่านบ้านทะเลบก บ้านหนองพงนก จนมาถึงในเขตอำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี จากนั้นเกวียนที่นำขบวนมานั้นเกิดติดหลุมโคลน ทำให้คนที่เดินทางมาร่วมกับขบวนเกวียนในครั้งนั้น ต่างช่วยกันเข็น และลากเกวียนนั้นขึ้นมาจนหมดแรง และต้องล้อมเกวียนเพื่อพักแรม ณ สถานที่แห่งนั้น จุฬมื่น หนึ่งในหัวหน้าผู้ขบวนกรอพยพในครั้งนี้ได้พินิจเห็นเจ้าที่มาบอกว่า ให้อยู่ที่นี่ด้วยหนทางข้างหน้าเป็นที่ลุ่ม ทำให้น้ำท่วมเสมอ พอรุ่งเช้าจึงเล่าความฝันนี้ให้กับผู้ร่วมเดินทางฟัง และจึงตัดสินใจตั้งรกรากอยู่สถานที่แห่งนี้และตั้งชื่อว่า บ้านทุ่งเข็น (วัดทุ่งเข็น, 2563)

2. ความเชื่อของมอญ ชนชาติพันธุ์มอญจะให้ความสำคัญในความเชื่อในสองเรื่อง คือ เชื้อในผีบรรพบุรุษ และพุทธศาสนาควบคู่กัน ความเชื่อและพิธีกรรมของชุมชนบ้านทุ่งเข็นนั้นมอญมีความเชื่อว่า ทุกคนที่เกิดมาจะมีผีบรรพบุรุษหรือผีบรรพชนติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด ดังนั้นคนมอญทุกคนต้องนับถือผีมอญ โดยมีความเชื่อและให้มีการถือปฏิบัติสืบต่อกันมาโดยลูกหลาน คือ “พิธีเลี้ยงผี หรือเซ่นไหว้ผี (สะเจียะกะโลกฮ้อย)” โดยพิธีกรรมนี้มีความเชื่อว่าเป็นการทำบุญให้กับดวงวิญญาณของบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว รวมถึงการเลี้ยงให้แก่เจ้ากรรมนายเวร นอกจากนี้ชาติพันธุ์มอญยังมีความเชื่อ ในเรื่องผี เช่น ผีผ้า ผีเต่า ผีข้าวเหนียว เป็นต้น ซึ่งความเชื่อในเรื่องผี ของมอญนั้น ซึ่งเป็นการแสดงความกตัญญูต่อบรรพบุรุษ สืบรอบตัวในวิถีชีวิตของมอญ

3. ประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชน โดยแบ่งในแต่ละช่วงเวลาได้แก่ 1) เดือนมกราคม ประเพณีทำบุญข้าวใหม่ ซึ่งจะทำขึ้นในวันที่ 1 มกราคมของทุกปี ตามความเชื่อของชุมชนที่กล่าวว่า ประเพณีบุญข้าวใหม่นั้นเป็นประเพณีที่เกิดขึ้นและมีมาแต่ช้านานของชาวมอญโบราณดั้งเดิม ซึ่งในพิธีกรรมชาวบ้านจะนำข้าวสารที่ออกรวงใหม่ มาทำพิธีทำบุญข้าวใหม่ โดยผ่านพิธีกรรมจากหมอรวงหรือตากยาที่เป็นผู้ดำเนินพิธีกรรม ตามความเชื่อที่ว่า การทำบุญข้าวออกรวงจะทำให้ผลผลิตนั้นเจริญงอกงาม และค้าขายออกมาได้ยอดขายหรือกำไรที่ดี 2) เดือนกุมภาพันธ์ ประเพณีสารทมอญ หรือ จองโอะฮ์ตัน ซึ่งจะกระทำขึ้นในเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี โดยจะประกอบพิธีในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3 ภายในพิธีชาวบ้านจะนำอาหาร ทั้งคาวและหวานมารวมกัน จากนั้นทำบุญโดยการถวายแด่พระสงฆ์ และนำฟืนหรือท่อนไฟพร้อมทั้งธูป เทียนปักที่ปลายยอด โดยมักทำครอบครัวละ 5-10 ท่อน มัดด้วยข้าวตอก และนำมาบูชาแด่พระสงฆ์ ตามความเชื่อคติโบราณที่ว่า เป็นการถวายอาหารและของหวานให้แก่พระสงฆ์ ทำให้กายภาคนั้นจะพบแต่ความเจริญงอกงาม และสิ่งที่ดี ๆ สืบทอดต่อไป 3) เดือนมีนาคม ประเพณีบุญโอะห์ตานหรืองานบุญข้าวหลาม ซึ่งชาวบ้านจะร่วมกันหุงข้าวจากนั้นนำไปบรรจุใส่กระบอกไม้ไผ่ แล้วนำไปเผาไฟ จากนั้นนำไปถวาย

ให้แก่พระสงฆ์ที่วัด พร้อมทำพิธีทำบุญพื้น ก่อไฟถวายพระสงฆ์ตามคติความเชื่อที่ว่าเพื่อเป็นแสงส่องสว่างและการนำทางให้กับชีวิต และข้าวหลามส่วนที่เหลือจะนำแจกจ่ายเพื่อนำไปรับประทานร่วมกัน เปรียบเสมือนเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีของชุมชน 4) เดือนเมษายน ประเพณีสงกรานต์แห่งตะขบซึ่งเป็นประเพณีที่สำคัญของชาติพันธุ์มอญ เนื่องจากเป็นประเพณีโบราณที่ปฏิบัติสืบทอดต่อกันมา ภายในงานประเพณีจะมีการแต่งกายด้วยเครื่องแต่งกายประจำชาติพันธุ์ จากนั้นจะมาร่วมขบวนเพื่อแห่ธงตะขบ โดยภายในขบวนผู้ที่เป็นมอญโบราณดั้งเดิมจะต้องถือรูปปั้นหงส์ ซึ่งแสดงถึงเมืองหงสาวดี เป็นบ้านเมืองเดิมของชาวมอญ จากนั้นก็ทำการเดินขบวนและแห่วนรอบบ้าน พร้อมมีการรำทေးมอญเพื่อประกอบจังหวะและสร้างความสนุกสนาน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ประเพณีแห่ธงตะขบ
(ที่มาภาพ: วัดทุ่งเข็น, 2564)

5) เดือนพฤษภาคม ประเพณีโรยทราย ชักบังสุกุล และสรงน้ำพระ ซึ่งภายในพิธีก่อนวันงานชาวบ้านจะช่วยกันหาทรายที่จะนำมาใช้ในงานโรยทราย ภายในพิธีชาวบ้านจะนำทรายมาโรยบริเวณทางขึ้นวัด เพื่อเป็นการปูทางให้กับพระสงฆ์เดิน ตามความเชื่อของคติมอญโบราณที่ว่า เปรียบเสมือนเป็นการสร้างทางเดินให้กับพระสงฆ์ในการที่จะเดินหรือชักนำทางขึ้นสู่สรวงสวรรค์ชั้นดุสิต เพื่อไปกราบสักการะองค์พระพุทธเจ้า ณ สรวงสวรรค์ จากนั้นจะโรยทรายส่งพระสงฆ์เสร็จสิ้น ชาวบ้านจะเชิญหมอดวนหรือ (หมอกระต่าย) ให้มากระทำพิธีชักผ้าบังสุกุลให้แก่วิญญาณบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว ก่อนปิดท้ายที่การสรงน้ำองค์พระพุทธรูปจำลองที่ประดิษฐานภายในโบสถ์เพื่อล้างดวงและโชckeตา และตามคติความเชื่อของชาวบ้านคือ เปรียบเสมือนเป็นการเริ่มต้นชีวิตใหม่ในครั้งนั้น 6) เดือนมิถุนายน ประเพณีโกนจุกเพื่อรับขวัญเด็กหรือลูกหลานที่เกิดขึ้นมา 1 ชีวิต และเป็นประเพณีที่มักกระทำขึ้นในทุกเดือน 6 ซึ่งชาวบ้านมักกระทำเพื่อเป็นการรับขวัญเด็กหรือบุตรหลานที่เกิดขึ้นมา พร้อมทั้งภายในพิธีโกนจุกชาวบ้านจะมีการเซ่นไหว้ผีประจำต้นตระกูลของตนเอง และ เพื่อเป็นการบอกกล่าวให้รับสมาชิกใหม่เข้า

ร่วมโดยคล้ายกับเป็นใบเบิกทางให้กับครอบครัว 7) เดือนกรกฎาคม ในทุกเดือน 7 ของทุกปีจะมีการถวายผ้าอาบน้าฝนให้แก่พระสงฆ์ เพื่อให้พระสงฆ์เอาไปผัดเปลี่ยนในเวลาสงกรานต์ ซึ่งชาวบ้านเชื่อกันว่าผ้าอาบน้าฝน เป็นผ้าที่พระพุทธเจ้าอนุญาตให้พระสงฆ์นำไปใช้ได้ 8) เดือนสิงหาคม ทางชุมชนมีการจัดกิจกรรมวันแม่ให้กับชุมชน ซึ่งจะให้แต่ละครอบครัวที่มีลูกหลานมาแสดงความรักต่อกัน ซึ่งนับเป็นกิจกรรมที่ทางชุมชนจัดขึ้นในทุกช่วงเดือนเมษายนของทุกปี 9) เดือนกันยายน เป็นฤดูกาลแห่งการดำนาข้าวและการปักดำนาของชาวบ้านในชุมชน รวมถึงทางชุมชนยังมีพิธีกรรมเช่นไหว้ผีต้นตระกูลของแต่ละบ้าน เช่น ผีเต่า ผีมะพร้าว ผีกระต่าย ซึ่งเป็นการกราบไหว้แทนคำขอบคุณที่คอยดูแลปกป้องรักษาบ้านเรือน 10) เดือนตุลาคม เป็นประเพณีออกพรรษาของชุมชน ซึ่งภายในพิธีจะมีการตักบาตรเทโวในช่วงเช้า ตามความเชื่อว่าเป็นการถวายอาหารให้กับพระพุทธเจ้าที่เสด็จลงจากสวรรค์ จากนั้นในช่วงสายจะมีการเทศน์มหาชาติ โดยใช้ภาษามอญในการเทศน์ และผู้นำเทศน์เป็นหญิงสาวชาวมอญที่เป็นผู้นำสวด ภายหลังจากการเทศน์ จะจบด้วยการล้างเท้าพระสงฆ์ เพื่อเป็นการส่งเสด็จกลับสรวงสวรรค์ 11) เดือนพฤศจิกายน จะเป็นช่วงประเพณีบูชาพระอุปคุต หรือตรงกับช่วงประเพณีลอยกระทง คือ วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12 พระอุปคุตในความเชื่อและความศรัทธาของชาวมอญ มีความเชื่อว่าพระอุปคุตได้ช่วยชนะในการปราบพญามาร โดยในแต่ละหมู่บ้านจะร่วมกันสร้างเรือขนาดใหญ่ เพื่อเป็นการจำลอง เรือจิระนาคะ ของพระเจ้านรปติ(กษัตริย์มอญ แห่งกรุงหงสาวดี) โดยเรือจะมีการตกแต่งด้วยธง ข้าวตอก ดอกไม้ ธูปเทียน และลากเรือลอยน้ำไปสู่สะดือทะเลกลางมหาสมุทรซึ่งเป็นสถานที่จำศีลของพระอุปคุต พระอุปคุตคนไทยจะรู้จักกันในชื่อ พระบัวเข็ม โดยการบูชาพระอุปคุตหรือพระบัวเข้มนั้นมักจะตั้งไว้ในภาชนะโดยหล่อด้วยดินเผา เวลาเหมือนกับเป็นการจำลองสถานที่ในการจำศีลภาวนาในมหาสมุทร นอกจากตามคติโบราณของมอญเชื่อกันว่า หากมีการจัดงานพิธีสำคัญจะต้องกราบอาราธนาพระอุปคุตออกมาตั้งบูชาด้วยเพื่อขอไม่ให้มีอุปสรรคใดๆ ระหว่างการจัดงาน (รามัญคดี, : 2564) 12) เดือนธันวาคม ในช่วงเดือนธันวาคมของทุกปี จะมีการไหว้พระแม่โพสพตลอดจนมีการทำบุญศาลเจ้า ช้างชวงก็ก้อง ประจำชุมชน ซึ่งเป็นศาลเจ้าที่ชาวบ้านส่วนใหญ่ให้การเคารพสักการะรองลงมาจากวัดทุ่งเซ็น ประเพณีที่ชาวบ้านทุ่งเซ็นนิยมทำหรือประกอบพิธีคือ ไหว้บรรพบุรุษศาลเจ้า และทำความเคารพพระเจดีย์โยไลศักดิ์สิทธิ์

4. อาหารประจำท้องถิ่น อาหารมอญในชีวิตประจำวันของชุมชนบ้านทุ่งเซ็น โดยมากเป็นอาหารคาว อาหารหลักในชีวิตประจำวันที่ปรุงจากวัตถุดิบที่หาได้ง่ายในชุมชน หรือพืชผักตามฤดูกาล ซึ่งล้วนเป็นพืชผักที่ชาวมอญทั่วไปนิยมรับประทาน ได้แก่

แกงกระเจียบ (พะยะเจ๋บ) เป็นอาหารที่ปรุงง่าย วัตถุดิบหลักมีใบกระเจียบแดง และผักกระเจียบเขียว เนื้อสัตว์อย่างใดอย่างหนึ่ง และเครื่องปรุง แต่ที่เป็นที่นิยมคือ มักเอาใบกระเจียบแดงมาต้มกับปลาทุ เรียกว่า ปลาทุต้มกระเจียบ มีชื่อเรียกที่แตกต่างกันออกไปแล้วแต่ถิ่นที่อยู่อาศัย แต่สำหรับมอญทุ่งเซ็น จะเรียกว่า ปลอ

น้ำยาใบกะเพรา (ตำจกชะกั่มวญย้อะพราว) เป็นอาหารมอญดั้งเดิมที่ยังคงมีอยู่ที่บ้านทุ่งเซ็น บางคนเรียก น้ำยาพริกไทย (ตำจกชะกั่มเมียะรอกจ๊ะกะเมาะฮ์) บางคนก็เรียก แกงพริกไทย เพราะมีลักษณะคล้ายแกงเลียง ส่วนผสมมี 6 ชนิด ที่สามารถหาได้ง่ายๆ ในครัวเรือน ได้แก่ กระเทียม หัวหอม พริกไทย กะปิ ปลาอย่าง หรือกุ้ง และใบกะเพรา

แกงเปรอะ (พะคะเนกู) เป็นอาหารมอญดั้งเดิมของบ้านทุ่งเซ็นอีกชนิดหนึ่ง มีลักษณะคล้ายแกงลาวหรือแกงแคอย่างทางภาคเหนือของไทย เครื่องปรุงประกอบด้วย หน่อไม้ เห็ดชะอม ปลาเค็ม หรือปลาร้า พริกแกงเผ็ดและที่สำคัญคือ น้ำคั้นใบย่านาง ส่วนผักสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามที่มีในท้องถิ่น ในภาษามอญของชาวราชบุรีจึงมักเรียกแกงชนิดนี้ว่า พะคะเนกู แปลว่า แกงผักไร่

แกงตะคิก (พะทิตาน) ตะคิก เป็นผักพื้นบ้านชนิดหนึ่ง มีรสชาติดคล้ายผักหวาน หารับประทานได้ในแถบกาญจนบุรี และสุพรรณบุรี ตะคิกจะเริ่มออกดอกในเดือนเมษายนและแตกใบอ่อนประมาณเดือนพฤษภาคม-กรกฎาคม ใบอ่อนตะคิกสามารถนำมาปรุงอาหารได้หลากหลายชนิด เช่น ใส่ในไข่เจียว ลวกหรือผัดน้ำมัน จิ้มน้ำพริกหรือปลาร้า แกงส้ม แกงคั่ว และผัดไข่ ซึ่งต้นตะคิกมีลักษณะใกล้เคียงกับจามจุรี แต่จะแตกต่างกันที่ดอก ต้นตะคิกจะมีดอกสีเหลือง ส่วนต้นจามจุรีมีดอกสีแดง แต่ถ้าฝนตกใหม่ ๆ จะไม่นิยมนำใบตะคิกมารับประทาน เพราะมีความเชื่อกันว่าจะทำให้ท้องเสีย (ร้อยเรื่อง เมืองกาญจน์, 2564)

ทอดมันหัวปลี (ฮะโตะปราดฮะนา) เป็นรายการอาหารที่ประยุกต์ขึ้นใหม่ เป็นที่นิยมทำในเทศกาลงานบุญทั่วไป และมักทำเป็นอาหารทานเล่นมากกว่านำมาทานคู่กับข้าว วัตถุดิบหลักประกอบด้วย หัวปลีสับหยาบชุบแป้งซึ่งผสมเครื่องแกงเผ็ดใส่ไข่ไก่ จับเป็นก้อนทอดดีคำและนำลงทอดในน้ำมันเดือด รับประทานคู่กับน้ำจิ้มเปรี้ยวหวาน จะมีรสชาติคล้ายกับกินกุ้งชุบแป้งทอด

นอกจากนี้ยังมีอัตลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมทางด้านอาหารของชาติพันธุ์มอญอีกหลายชนิด เช่น ข้าวต้มมัด ข้าวหลาม กะละแม และอาหารที่ใช้เฉพาะในพิธีกรรมอีกหลายชนิด

5. วัฒนธรรมการแต่งกาย การแต่งกายของชาวมอญจะมีลักษณะเฉพาะตัวโดยสิ่งที่ขาดไม่ได้คือ สไบมอญ ชาวมอญเชื่อว่า สไบมอญนี้เป็นของสูงที่ไม่สามารถนำลวดลายต่าง ๆ ที่อยู่บนสไบไปปักไว้ที่ชายผ้าถุง เพราะสไบมอญจะใช้ในการประดับตกแต่งเพื่อให้ผู้เป็นเจ้าของดูสวยงามแล้วยังเป็นการบ่งบอกถึงความละเอียดสวยงามของเจ้าของผ้าสไบที่ปักลวดลายต่าง ๆ ขึ้นมาเพื่อให้เกิดความสวยงาม และที่สำคัญที่สุดคือ สไบ ยังนำมาใช้ในการรองพื้นเพื่อกราบพระ หรือปูลาดบนทางเดินเพื่อให้พระเหยียบเพื่อความบริสุทธิ์มงคลของเจ้าของผ้าสไบ การแต่งกายในวัฒนธรรมของมอญนั้นขึ้นอยู่กับพื้นที่ และการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย เช่น การแต่งกายแต่เดิมของมอญ ชายจะเป็นผ้าตารางแดงขาว นุ่งโสร่งสีแดง ส่วนหญิงจะนุ่งผ้าถุงสีแดง และ

ใส่เสื้อพื้นสีขาว (วิวิธเสวนามรณกรรมพิธีวิถีธรรมนิยมมอญ-ไทยในราชสำนัก, 2564) ในวัฒนธรรมการแต่งกายของมอญนั้นมีดังนี้

การแต่งกายของหญิงชาวมอญ แต่เดิมจะสวมเสื้อแขนกระบอก หรือแขนสามส่วน นุ่งผ้าถุง เกล้ามวยผมคล้องผ้าสไบ หากเป็นชายจะแต่งกายโดย สวมเสื้อลายตาราง และนุ่งลอยชาย พาดไหล่ด้วยผ้าขาวม้าหรือสไบมอญ โดยการคล้องผ้าสไบก็จะมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไปซึ่งอยู่กับวัตถุประสงค์ เช่น การไปร่วมงานรื่นเริง หญิงชาวมอญ จะนำผ้าสไบคล้องคอ โดยให้ชายของผ้าสไบทั้งสองห้อยมาด้านหน้า หากเป็นชายชาวมอญจะพาดให้ชายผ้าสไบทั้งสองไปอยู่ด้านหลัง แต่เมื่อไปร่วมงานบุญ หญิงสาวจะพาดสไบด้านหนึ่งบนไหล่ซ้าย และดึงสไบที่เหลืออยู่ด้านหลัง อ้อมรักแร้ขวากลับมาพาดที่ไหล่ซ้าย ส่วนชายชาวมอญจะพาดสไบหรือผ้าขาวม้าที่ไหล่ซ้ายเพียงข้างเดียว ดังภาพที่ 2-3

ภาพที่ 2 แสดงการแต่งกายของสตรีและบุรุษชาวมอญ
(ที่มาภาพ: การลงพื้นที่ศึกษาวิจัย อุทุมพร เรืองฤทธิ์, 2562)

ภาพที่ 3 แสดงภาพสไบมอญ
(ที่มาภาพ: การลงพื้นที่ศึกษาวิจัย อุทุมพร เรืองฤทธิ์, 2562)

6. สถานที่สำคัญในชุมชน วัดทุ่งเขิน ก่อตั้งเมื่อปีพุทธศักราช 2450 โดยนายจุ้เหมิน และมีนายพุต สำเนียงแจ่ม เป็นผู้บริจาคที่ดิน โดยชาวบ้านได้ขนวัสดุก่อสร้างมาจากวัดรางไฟใหม่ ซึ่งเป็นวัดร้าง ในสมัยแรกวัดค่อนข้างมีขนาดเล็ก และมุงหลังคาด้วยแฝก ปัจจุบันมีการด้วยไม้และคอนกรีตมีความมั่นคงและถาวรมากขึ้น โดยการสร้างนั้นมีการสร้างตามแบบสถาปัตยกรรมไทยที่มีการผสมผสานกับสถาปัตยกรรมมอญ ได้แก่ หลังคาห่อระฆังของมณฑปที่มี

สี่สัณอย่างมอญ กำแพงแก้วรอบอุโบสถ ปูนปั้นรูปหงส์ หงส์มีความสำคัญกับชาวมอญเป็นอย่างมากเนื่องจาก หงส์ นั้นเป็นสัญลักษณ์แทน เมืองหงสาวดี และหงส์ก็เป็นเสมือนสัญลักษณ์ที่แสดงถึงความเป็นชนชาติมอญ ตามตำนานได้มีการกล่าวว่า แต่เดิมในสมัยพุทธกาลพื้นที่ของหงสาวดีเป็นทะเลมาก่อน เมื่อสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสรู้มาเป็นเวลา 8 พรรษา จึงได้ออกจาริกมาจนถึงพื้นที่ดังกล่าว และได้ทอดพระเนตรเห็นหงส์ 2 ตัวกำลังเล่นน้ำ พระองค์จึงทรงทำนายว่าพื้นที่ตรงนี้ในอนาคตจะเป็นมหานคร มีชื่อว่า หงสาวดี และจะเป็นที่ตั้งของพระสถูปเจดีย์ขนาดใหญ่ ดังนั้นเมื่อชาวมอญไปตั้งรกรากอยู่ที่ใดก็มักจะสร้างหงส์ในพื้นที่นั้น นอกจากนี้หงส์ยังเป็นอีกหนึ่งสัญลักษณ์ที่มีความสำคัญในทางพระพุทธศาสนา เนื่องจากพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเคยเสวยพระชาติหนึ่งเป็นพระยาหงส์ ดังนั้นสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ในพุทธศาสนาจึงมักจะมีหงส์ตกแต่ง (วัดทุ่งเขิน, 2563) ดังภาพที่ 4-5

ภาพที่ 4 วัดทุ่งเขิน

(ที่มาภาพ: การลงพื้นที่ศึกษาวิจัย อุทุมพร เรืองฤทธิ์, 2562)

(ที่มาภาพ : การลงพื้นที่ศึกษาวิจัย อุทุมพร เรืองฤทธิ์, 2562)

ผลการวิจัย (Research Conclusion)

สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1. เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยว เชิงชาติพันธุ์จังหวัดสุพรรณบุรี

ผลการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการเดินทางท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ จังหวัดสุพรรณบุรี โดยได้ทำการศึกษา ใน 6 ด้าน คือ ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านที่พัก ด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยว และด้านความปลอดภัยต่อบุคคลและทรัพย์สิน ตามแนวคิดทฤษฎี 6A'S (Buhalis, 2000) ได้ดังนี้

1. ความต้องการด้านแหล่งท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวต้องการให้แหล่งท่องเที่ยวที่มีความแตกต่างและ มีความน่าสนใจมากกว่าแหล่งอื่น ๆ ที่ตนเองเคยไปท่องเที่ยวมา มีจุดเด่นในสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความแปลกใหม่ น่าสนใจ รวมไปถึงมีผลิตภัณฑ์ทางด้านภูมิปัญญาของชาติพันธุ์ที่มีความชัดเจนและน่าสนใจ เช่น การปักผ้าที่เป็นลวดลายเฉพาะของกลุ่มชาติพันธุ์ที่แสดงถึงภูมิปัญญาของคนในชุมชน รวมไปถึงมีประวัติความเป็นมาหรือภูมิหลังของชนชาติพันธุ์ที่ชัดเจน

2. ความต้องการด้านการเข้าถึง พบว่า นักท่องเที่ยวต้องการให้ชุมชนมีป้ายสื่อความหมายและป้ายบอกทาง เพื่อเข้าถึงยังตัวชุมชนที่อยู่ในจุดที่สามารถมองเห็นได้ง่าย รวมไปถึงเส้นทางในการเดินทางไปท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวนั้น สามารถเดินทางเข้าถึงได้อย่างสะดวก และชุมชนเองต้องมีเส้นทางที่สามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ได้

3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า นักท่องเที่ยวต้องการให้มีสัญญาณโทรศัพท์และมีบริการ WIFI รวมไปถึงในชุมชนเองควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ไว้ให้บริการนักท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหาร ร้านของของที่ระลึก และเนื่องจากเป็นชุมชนชาติพันธุ์ ดังนั้นสิ่งอำนวยความสะดวกที่เป็นประเพณีศูนย์การเรียนรู้ หรือศูนย์บริการนักท่องเที่ยว เพราะกิจกรรมหรือประเพณีบางอย่างไม่ได้เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยวได้เดินทางไป

4. ด้านที่พัก พบว่า นักท่องเที่ยวต้องการให้ชุมชน รวมไปถึงเจ้าของโฮมสเตย์ มีการบริการด้วยอัธยาศัยไมตรีจิต และเป็นเจ้าบ้านที่ดี พร้อมทั้งจะคอยช่วยเหลือและให้บริการแก่นักท่องเที่ยวด้วยความเต็มใจ รวมไปถึงต้องการให้แหล่งท่องเที่ยวมีสถานที่พักสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว มีความสะอาดและแบ่งเป็นสัดส่วน

5. ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวมีความต้องการในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย และกิจกรรมการท่องเที่ยวนั้นต้องสามารถสร้างประสบการณ์ให้กับนักท่องเที่ยวได้ รวมไปถึงมีกิจกรรมที่มีหลากหลายนั้น สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ทุกเพศทุกวัย หากมีนักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวไปเป็นกลุ่ม ที่มีช่วงอายุหลากหลายวัย และทางชุมชนมีตัวอย่างเส้นทางทางการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกได้หลากหลายแบบ

6. ด้านความปลอดภัยต่อบุคคลและทรัพย์สิน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความต้องการให้ชุมชนมีป้ายประกาศเตือนให้นักท่องเที่ยวเห็นที่ชัดเจน และมีการจัดเจ้าหน้าที่ของชุมชนในการระวังรักษาความปลอดภัยภายในชุมชน เช่น เมื่อเกิดเหตุการณ์จะสามารถติดต่อประสานงานหรือแจ้งได้ที่จุดไหนของหมู่บ้าน เพื่อให้สามารถช่วยเหลือนักท่องเที่ยวได้อย่างทันท่วงที และ

ชุมชนควรมีจุดประชาสัมพันธ์หรือมีเสียงตามสายให้บริการช่วยเหลือนักท่องเที่ยวกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน

สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาติพันธุ์มอญบ้านทุ่งเข็น อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี

ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนชาติพันธุ์มอญบ้านทุ่งเข็น อำเภอสองพี่น้อง นั้น ยังสามารถอนุรักษ์และสืบสานทางด้านวัฒนธรรมของชาติพันธุ์มอญไว้ได้เป็นอย่างดี แต่บางสิ่งก็ยังคงต้องฟื้นฟู มอญบ้านทุ่งเข็นนี้ได้ชื่อว่าเป็นกลุ่มมอญร่วมสมัยที่อยู่ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคม ประกอบกับการถูกล้อมรอบไปด้วยกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ มอญบ้านทุ่งเข็น แม้จะเป็นชุมชนมอญขนาดเล็ก แต่ก็ได้ผู้นำทางด้านวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง จึงส่งผลให้วัฒนธรรมมอญของชุมชนแห่งนี้ยังคงสืบต่อกันมา อัตลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมของชุมชนมอญบ้านทุ่งเข็น พบว่า ชุมชนมอญแห่งนี้ยังคงมีอัตลักษณ์ ได้แก่ อัตลักษณ์ทางด้านแนวคิดความเชื่อที่ยังคงความเป็นมาของชนชาติมอญ อัตลักษณ์ทางการแต่งกาย อัตลักษณ์ทางด้านประเพณีและพิธีกรรม และอัตลักษณ์ทางด้านอาหารและภูมิปัญญา

สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3. เพื่อออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชาติพันธุ์มอญบ้านทุ่งเข็น อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี

ผลจากการศึกษาอัตลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมของชาติพันธุ์มอญ พบว่า ชุมชนยังคงมีอัตลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมที่สามารถนำมาใช้ในการออกแบบกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ของมอญบ้านทุ่งเข็นเพื่อเป็นแนวทางได้ 2 กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 ส่งผ่านวัฒนธรรมเหนือกาลเวลา

- เรียนรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา แนวคิดทางด้านความเชื่อของมอญกับพุทธศาสนา

- เส้นทางการเดินทางท่องเที่ยวตามรอยการอพยพย้ายถิ่นที่อยู่อาศัย จากหงสาวดีจนถึงบ้านทุ่งเข็น ที่อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยกิจกรรมจะมีการแต่งกายในแบบมอญ และเรียนรู้วิถีชีวิตมอญ

กิจกรรมที่ 2 สืบสานวัฒนธรรมและภูมิปัญญามอญ

- เรียนรู้เกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ได้แก่ อาหารพื้นบ้าน การปักผ้าสไบมอญที่นักท่องเที่ยวสามารถนำไปทำต่อได้ รวมไปถึงเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชุมชนมอญบ้านทุ่งเข็น ได้แก่ วัดทุ่งเข็น ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

- ความเชื่อ ประเพณีและวัฒนธรรมพื้นถิ่น เช่น การแสดงทေးมอญ การละเล่นต่างๆ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้พบว่า ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการเดินทางท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ พบว่า นักท่องเที่ยวมีความต้องการเดินทางท่องเที่ยวโดยดูจากแหล่งท่องเที่ยวเป็นหลัก ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวนั้นต้องมีความแตกต่างจากไปจากแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ หรือมีความน่าสนใจมากพอในการดึงดูดนักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของบูฮาลิส (Buhalis, 2000) ที่ได้ให้ไว้ว่า องค์ประกอบทางการท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ แหล่งท่องเที่ยวที่ต้องมีความน่าสนใจและดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ให้เกิดความรู้สึกอยากเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวนั้น

อัตลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมของชาติพันธุ์มอญ ของชุมชนบ้านทุ่งเข็น อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ยังคงมีการสืบสานประเพณีและวัฒนธรรมกันมาอย่างต่อเนื่อง แม้จะอยู่ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน แต่อัตลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมที่ยังคงสืบทอดกันมา ได้แก่ อัตลักษณ์ทางการแต่งกาย ประเพณี วิถีชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกพร กระจำแสง และพิทักษ์ ศิริวงศ์ (2561) เรื่องการดำรงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมมอญกระทุ่มมืด อำเภอไทรน้อย ตำบลไทรใหญ่ จังหวัดนนทบุรี : ภาคปฏิบัติการทางวาทกรรมสู่ความยั่งยืนของชุมชน ผลจากการวิจัยพบว่า มอญกระทุ่มมืดให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและประเพณีที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ เป็นอย่างมากโดยถือปฏิบัติกันสืบทอดมาจากรุ่นสู่รุ่น รวมไปถึงด้านการแต่งกาย การดำรงชีวิต ด้านภาษาและการสื่อสาร

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรเข้ามามีบทบาทกับชุมชนในการส่งเสริมและสืบสานประเพณีและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ให้เป็นที่รู้จัก และเก็บรักษาไว้ให้คงอยู่สืบไป
2. ชุมชนควรมีการจัดตั้งกลุ่ม หรือคณะทำงานทางด้านการท่องเที่ยวโดยตรง เพื่อให้มีแกนนำในการขับเคลื่อนกิจกรรมทางการท่องเที่ยวของชุมชนเพื่อให้เกิดเป็นรูปธรรม
3. ชุมชนควรมีการประชาสัมพันธ์กลุ่มชาติพันธุ์มอญให้เป็นที่รู้จักในวงกว้างมากขึ้น และสร้างจุดเด่นของชุมชนให้เป็นที่รู้จัก

เอกสารอ้างอิง (References)

- กนกพร กระจำแสง และคณะ. (2561). การดำรงลักษณะทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมมอญกระทุ่มมืด อำเภอไทรน้อย ตำบลไทรใหญ่ จังหวัดนนทบุรี: ภาคปฏิบัติการทางวาทกรรมสู่ความยั่งยืนของชุมชน. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี*. 12(28), 12-23.

- กิตติศักดิ์ กลิ่นหมื่นไวย. (2561). แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนท่ามะโอ อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง. *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้*. 6(1), 131-148.
- จรรยา ชาวบ้านใหม่. (13 มีนาคม 2562). *สัมภาษณ์*.
- จวน เครือวิชฌยาจารย์. (2548). *ประเพณีมอญที่สำคัญ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).
- นันทา ทองทวีวัฒนะ. (2561). ความศรัทธาทางพระพุทธศาสนาในประเพณีแห่ทางหงส์-ธงตะขาบ มอญพระประแดง. *เสียงร่ำมัญ*. 13(50), 23-26.
- พระครูขันตยานุสิฐ. (13 มีนาคม 2562). เจ้าอาวาส. *สัมภาษณ์*.
- เมือง งามจุล. (13 มีนาคม 2562). *สัมภาษณ์*.
- วิเชียร ชาวบ้านใหม่. (13 มีนาคม 2562). *สัมภาษณ์*.
- ศุภการ ธนไพศาลกิจและคณะ. (2560). *วิถีเสวนามรดกกรรมพิธีวิถีธรรมเนียมมอญ-ไทยในราชสำนัก สารคดีมอญ ตอน ประเพณีการแต่งกาย*. สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2564, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=tdjKLqTCjNc>.
- สำนักพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). *แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ 05 การท่องเที่ยว*. สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2564, จาก <http://nscr.nesdc.go.th>.
- สำเนียง คนสะอาด. (13 มีนาคม 2562). *สัมภาษณ์*.
- โสภณ นิไชโยค. (2547). *80 ปี ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์สุเ็ดต คชเสนีย์ : 48 ปี สมาคมไทยรามัญ*. กรุงเทพฯ : เท็คโพรโมชั่น แอนด์ แอ็ดเวอร์ไทซิง.
- องค์ บรรจุน. (2560). บ้านทุ่งเข็น ชุมชนชาติพันธุ์มอญร่วมสมัยแห่งสุพรรณบุรี. *ดำรงวิชาการ*. 16(2), 115-140.
- อาโด้ด. (2557). *พระอุปคุตกับศรัทธาของมอญ*. สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2564, จาก <https://www.facebook.com/RamannMon/photos/>.
- Buhalis, D. (2000). Marketing the competitive destination in the future. *Tourism Management*. 21(1), 97-116.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis*. (3rd ed.). New York : Harper and Row.

